

ÚSPEŠNÁ MISIA V KRAJINE INOVÁCIÍ

Je mnoho štátov, od ktorých sa v súvislosti s inováciami a príkladným univerzitným transferom technológií môžeme veľa naučiť. Estónsko je určite jedným z nich. Prečo tento štát tak napreduje v oblasti komercializácie duševného vlastníctva a aké boli ciele obchodnej misie do Estónska, nám prezradila vedúca delegácie a riaditeľka Košickej regionálnej komory SOPK, Monika Kočová.

Ako a prečo vznikla iniciatíva a myšlienka návštevy Estónska v rámci ekonomickej diplomacie?

Misia vznikla ako spoločná myšlienka KRK SOPK a klastra Košice IT Valley, keďže téma prepájania sektorov a kooperácia v otázke výskumu a vývoja je momentálne v našom regióne a meste Košice veľmi aktuálna. Práve Estónsko, ako jedna z najúspešnejších krajín v oblasti digitalizácie aj inovácií, a to nielen v Európe, tieto konkrétne fungujúce príklady ponúka. SOPK navyše v roku 2020 podpísalo s

stvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Memorandum o spolupráci v oblasti ekonomickej diplomacie, na základe ktorého môžu byť podporené vybrané aktivity zamerané na rozvoj spolupráce slovenských podnikateľov so zahraničím a naša misia do tohto konceptu veľmi dobre zapadala.

Aké boli ciele tejto misie?

Hlavným cieľom návštevy estónskej metropoly bolo hľadanie úspešných riešení v oblasti podpory

technologického transferu a know-how, aplikovaného výskumu a zintenzívnenia spolupráce akadémie, vedeckovýskumných centier, verejného a podnikateľského sektora. Taktiež bolo pre nás dôležité podporiť úspešný štart štruktúr inovačného ekosystému v Košiciach akými sú aktuálne Inovačné centrum Košického kraja či projekt Cassovia New Industry Cluster. Téma vplyvu digitalizácie a e-riešení na rozvoj regiónu a tvorba politik na základe dát, ako aj ich využitia v prospech zlepšovania životnej úrovne bola taktiež pre nás veľmi zaujímavá, okrem iného, aj v súvislosti s projektom Košice 2.0. Nemôžeme však opomenúť ani nadviazanie spolupráce a priamych kontaktov s relevantnými partnermi v Estónsku, ktoré môže byť pre našu ďalšiu prácu v tejto oblasti mimoriadne potrebné.

V čom je ekonomická diplomacia nevyhnutná aj v súvislosti s aplikovaním inovácií a efektívnejším transferom technológií?

Dovolím si povedať, že jednou z prioritných úloh súčasnej ekonomickej diplomacie všeobecne sa v budúcnosti stane, čím ďalej tým viac, práve oblasť technologického transferu a inovácií. Slovensko malo v nedávnej minulosti 4 inovačných diplomatov, ktorí pôsobili v USA, Izraeli, Číne a práve vo Fínsku, ktoré malo byť a veríme, že čoskoro aj bude, zastávkou na našej ceste za inšpiratívnymi a najmä fungujúcimi príkladmi z praxe. Aj pre nás, ako Košickú regionálnu komoru SOPK, je osobitne dôležité sa pri našich aktivitách venovať dlhodobým stratégiám. Pre náš kraj a krajinu sú aplikované inovácie nevyhnutné, najmä ak je našou víziou stať sa centrom excelentnosti.

Dôležitou časťou misie bola návšteva Technologickej univerzity v Tallinne, je to tak?

Áno. Jednou z prioritných častí programu bola návšteva Technologickej univerzity v Tallinne – TalTech a jej obchodného a inovačného centra Mektory. Na pôde univerzity našu delegáciu prijal prorektor pre podnikanie, ako aj prorektorka pre vedu a výskum, ktorí spoločne predstavili inšpiratívne projekty a úlohu ich univerzity v oblasti aplikovaného výskumu. Prorektor nám predstavil niekoľko inšpiratívnych start-upov, ktoré vznikli na pôde univerzity a ich model podpory inovatívnych projektov so značným potenciálom. Úspech technologického sektora v tejto pobaltskej krajine sa rozvinul najmä na start-upovej scéne. Za desať rokov pritiahli estónske start-upy 370 mil. € (viac ako 80% zahraničného kapitálu). Dnes sa Estónsko môže pýšiť až siedmimi „Unicorns“ – technologickými jednorožcami, start-upmi, ktorých trhovú hodnotu presiahla hodnotu jednej miliardy amerických dolárov. Medzi najznámejšie, ktoré vznikli v Tallinne patria Skype, Bolt či Wise a dodnes ich sídla susedia s TalTechom. Keďže je spolupráca akadémie a súkromnej správy

prioritou pre efektívny rozvoj inovačného potenciálu, boli neodmysliteľnou súčasťou našej delegácie aj vysokí predstavitelia troch košických univerzít (Technická univerzita v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, ako aj Technologického a inovačného parku (TIP-UPJŠ) a Univerzitného vedeckého parku TECHNICOM. Zaujímavá však bola aj návšteva inovačného centra Mektory, ktoré slúži najmä pre študentov. Je veľmi atraktívne svojou rôznorodosťou a pestrosťou, jednotlivé laboratória sú zariadené a podporené súkromnými spoločnosťami z rôznych odvetví. Centrum je otvorené pre študentov bez obmedzení, pričom ponúka možnosti real-time meraných otvorených dát verejného sektora, s ktorými môžu študenti priamo pracovať, ako aj rôzne možnosti oddychu.

Ako sa výsledky tejto misie dokážu aplikovať na slovenské reálie?

Dôležité je začať pracovať s kapacitami, ktoré tu už máme – najprv lokálne a regionálne a postupne nastavovať systém tak, aby fungoval efektívne pre

všetkých a aby bol reálne využiteľný. V súčasnosti je to podľa môjho názoru veľmi roztriešené a často vznikajú duplicitné či paralelné iniciatívy. Kľúčom je spolupráca a komplexné jednotné riešenia. Kým nevzniknú prirodzene potrebné synergie, silné spojenia a jednotné iniciatívy, bude náročné na našom malom území prinášať unikátne riešenia, ktoré by naozaj prispeli k zvyšovaniu konkurencieschopnosti našej ekonomiky a zamedzili odlivu mozgov na západ. Firmy, a nielen oni, sa úplne v tejto ponuke strácajú, mnohokrát nevedia na koho sa obrátiť a väčšinou ani nemajú vedomosť o všetkých možnostiach spolupráce, ktorá by sa dala s výskumno-vedeckými štruktúrami nadviazať.

Čo sme zhodnotili po návrate ako celá skupina, je najmä skutočnosť, že Estónci sa vedia predat, sú jednotní a stotožnení s identitou svojej krajiny. Vedia kým sú a čo chcú komunikovať svetu. Navzájom sa podporujú a sú patrične hrdí na svoju krajinu a na systém podpory inovácií, ktorý naozaj funguje a je ucelený. Mnohé riešenia nájdeme aj u nás, dokonca často aj lepšie. Nápady bez podpory však mnohokrát skončia skôr ako začnú, čo je v Estón-

sku práve naopak. Majú silné centrum pre inovácie či excelentnosť, ktoré majú meno, kredibilitu a výtlak a sú podporené všetkými aktérmi v spoločnom záujme a rozprávajú o nich všetci. Takže je mnoho vecí, v ktorých sa vieme inšpirovať a preniesť ich do našich reálií aj napriek tomu, že sme odlišné krajiny, ktoré ale mali podobnú štartovaciu čiaru začiatkom 90. rokov. Získané informácie a skúsenosti účastníkov by mali slúžiť napríklad, pri implementácii už spomínaného projektu Cassovia New Industry Cluster či pri nastavovaní fungovania nového Inovačného centra Košického kraja, ktoré majú zastrešovať všetky aktivity v oblasti inovácií a vývoja nových technológií, ako aj prepájania tvorcov inovácií s ich odberateľmi v Košiciach.

Sú výsledkom misie aj nejaké dlhodobé spolupráce so Slovenskom?

Sme si istí, že budú, zatiaľ je priskoro to hodnotiť. Predstavitel'ov a expertov z estónskej univerzity sme pozvali do Košíc, plánuje sa urobiť praktický workshop či konferencia a našu spoluprácu v oblasti zdieľania ich know-how posunúť o level vyššie v kon-

krétnych projektoch, ktoré nám boli prezentované. Dôležitým indikátorom vôle je najmä fakt, že misie sa zúčastnili všetci kľúčoví partneri, ktorí ovplyvňujú inovačný ekosystém v našom kraji, zo všetkých sfér – verejnej, privátnej, akademickej či R&D. Súčasťou delegácie bola napríklad aj spoločnosť Slovensko IT, ktorá mala v oblasti digitalizácie verejnej správy, spolu s nami, možnosť absolvovať celodenný program v e-Estonia, ktorá zastrešuje tieto služby komplexne v rámci Estónska. Musím povedať, že systém, ktorý nám predstavili, bol z hľadiska občana fascinujúci.

Ako estónsky model podpory inovácií a transferu technológií môže byť prospešný pre nás?

Estónsky model nám môže slúžiť najmä ako inšpirácia a zdroj best-practices. Spolupráca medzi univerzitami a podnikateľským prostredím je v Estónsku omnoho otvorenejšia. Sú tam vytvorené priame väz-

by a mimoriadne efektívne vzťahy, čím sa stáva aplikovaný výskum oveľa dostupnejším a rozšírenejším. Medzi jednotlivými aktérmi cítiť dôveru a dlhodobú spoluprácu. Extra pozornosť venujú už v rámci vzdelávania študentov otázke ochrany duševného vlastníctva a bezplatnému poradenstvu v tejto oblasti. V Tallinne sme si tiež všimli, že aktívne využívajú podnikateľov a vedcov na mentoring mladej generácie, čo u nás chýba, resp. nie je v takej miere spopularizované. Je kľúčové, aby sme sa začali prepájať lokálne, búrať bariéry a aby sa kooperácia medzi jednotlivými hráčmi inovačného ekosystému stala prirodzenou. Veríme, že k tomu sme prispeli aj budovaním vzťahov v rámci našej slovenskej delegácie, kde sa stretli účastníci, ktorí by sa inak nemali možnosť spoznať, pochopiť a prepojiť. Aj to je cesta podpory, ktorá aj napriek tomu, že sa zdá byť na prvý pohľad triviálna, predstavuje základný pilier ďalšieho rozvoja a fungovania súkromného a verejného sektora v súčinnosti.

Aké misie sa plánujú do budúca aj v súvislosti s univerzitným transferom technológií?

Radi by sme na misiu do Estónska nadviazali a v prvom polroku 2022 absolvovali v podobnej zostave aj návštevu Fínska, ktorá bola z dôvodu aktuálnej pandemickej situácie presunutá. Pôvodne dohodnutý program v rámci Fínska zahŕňal dokonca návštevu a kooperačné podujatia s 3 univerzitami či návštevu Espoo Innovation Garden, ktorá sa pýši najvyššou koncentráciou „inovátorov“ na meter štvorcový vo svete. V každom prípade veríme, že misia do Estónska bola len začiatkom nášho aktívneho prepájania stakeholderov v oblasti aplikovaného výskumu či transferu technológií a určite budeme na úspechy tejto misie nadväzovať v rôznych formách aj teritóriách aj naďalej.

Autor: Martin Karlík

Foto: archív KRK SOPK

MONIKA KOČIOVÁ

Monika Kočiová pôsobí ako riaditeľka Košickej regionálnej komory SOPK od roku 2017. V rámci svojej profesijnej činnosti sa zameriava najmä na budovanie vzťahov na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni a na podporu podnikateľského prostredia, inovácii a regionálneho rozvoja.

V oblasti podpory inovácií koordinovala projekty zamerané na zvýšenie povedomia o dostupnej výskumnovývojovej infraštruktúre – Innovation Service Portfolio alebo ochrany duševného vlastníctva – Industrial Property Pre-Assessment Tool. Je členkou Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu pri KSK. Vysokoškolské štúdium ukončila na Národnej politickej Univerzite v Taipej v oblasti medzinárodných vzťahov.